דהכא תרתי והכא חדא שדה אחוזה גופה

מהאי מעמא הוא דקא קיימא ליה לתנא

כלום יש יבום אלא במקום שאין בן הא יש

בן אין יבום (6) אימא שארו זה האב מלמד

שהאב קודם לבת יכול יקדים לבן ת"ל

יהקרוב קרוב קרוב קודם כיון דלענין יבום בן

ובת כי הדדי נינהו "לענין נחלה נמי בן ובת

כי הדדי נינהו ואימא שארו זה האב מלמד

שהאב קודם לאחי האב יכול יקדים לאחין

תלמוד לומר הקרוב קרוב קודם

אחי האב לא צריכי קרא אחי האב מכח

מאן קא אתו מכח אב קאי אב קא ירתי אחי

האב והא קראי לאו הכי כתיבי דכתיב יואם

אין אחים לאביו וגו' קראי שלא כסדרן

כתיבי והאי תנא מייתי לה מהכא דתניא

את זו דרש רבי ישמעאל ברבי יוםי

2 איש כי ימות ובן אין לו וגו' במקום בת

אתה מעביר נחלה מן האב יואי אתה

מעביר נחלה מן האב במקום אחין ואימא

במקום בת אתה מעביר נחלה מן האחין

ו א ב מיי פ״ל מהל׳

לו טוש"ע ח"מ סימן סעיף א:

נחלות הלכה ג סמג עשין מוש"ע ח"מ סימן רעו

ל) [יבמות כב:], ל) [שייך לע"ב אחר ד"ה ואין, ג) רש"ל הד"א,

תורה אור השלם

ו אָם אַין אַחִים לְאָבִיוּ וּנְתַתֶּם אָת נַחֲלֶתוֹ לִשְׁאַרוּ הַקָּרב אַלְיוּ מִמִּשְׁפַּחְתּוּ וְיָרִשׁ אֹתָהּ וְהָיִּתָה לְבָנֵי יַשְׁרָאל לְחָקּת מִשְׁפְּט בָּאֲשֶׁר צְּנָה יְיָ אָת מֹשָׁה: במדבר כז יא 2 וְאָל בְּנֵי יִשְׂרָאַל תְּדַבַּר 2 וְאָל בְּנֵי יִשְׂרָאַל

לאמר איש כי ימות ובן אין לו והעברתם את נחלתו

הגהות הב"ח

:מ' ואימא שלרו: וכו' שלא כסדרן כתיבי ואי וכו׳ שנת כסדרן כתיכי וחי משום משום דרייקינן וכו׳ במקום משום ההאי דקאמה וחי אתה מעביר נחלה מן האב אחרים בת הך לא משחמעה מקרא מידי אלא ה"ק מהאי וכו׳ דלא מיירי קרא באב אלה באלה אלה ה" באחין אבל לעולם אימא לך דאב כצייל והד"א: (ג) תום' ד"ה כיון וכו' גבי וחרע אין לה דבת וכו' היינו משום דמאי דקא מרבינן התס זרע פסול היינו זרע זרעה: (ד) ד"ה ואי אתה מעביר

מוסף רש"י

שדה אחוזה גופה מהאי טעמא הוא. לחי לחו החי פירכת דכלום יש יבום, לח היי"ל לרבויי בו טפי מאח. דהתם לא בו כתיב בהדיא ולא אם כחיב בהדים. אלה משוח לח כחיב כהדים, חנם ונשום דקם תחת אביו ליעדה דכתיב בהדיא הוא דמרבינן להו ופרכינן עלה אדרבה מרבה אני את האח שכן קם ליבום חני חת החח שכן קם ניכום ואינטריך לשנויי עלה כלום יש יבום כרי הא אם יש בן אין יבום, והחם ליכא למילף מדהכי חרתי והכא חדא, דהא חדא וחדא נינהו, אלא דאיכא עידה בכן ויכום כחח דכתיב

מוסף תוספות

א. אע"ג דסתם אח ובו א. אל ג' וסונט און ובן הוי אפי' ממזר וכו', אלא משום דלא נילף מבני יעקב. תוס' ינמות כנ:

רבינו גרשום

דהכא. גבי בן איכא תרי מילי שכן קם תחת אביו ליעדה ולשדה אחוזה משום הכי דין הוא דמרבינן ליה: והכא. גבי האח ליכא אלא חדא שכן קם תחת אחיו חדא שכן קם תחת אחיו לייבום ולא אייבטריך ליה לתרוצי כלום יש ייבום: ומשני גבי בן נמי ליכא אלא חדא דהיינו יעידה דשדה אחווה גופה מהאי פירכא הוא דקיימא ליה לתנא. כלומר מכח קושיא זו דקא מקשינן ליה כלום יש ייבום אלא במקום שאין בן מעמיד שדה אחוזה וכדאמרינן נמי האי גוונא במסכת ערכין . להיכא דמוקים

דהכא סרתי. יעידה ושדה אחווה: והכא חדא. יבום. והוה מלי לתרוצי הנך נפישי: ומשני משום דשדה אחוזה גופה לא קיימא לן במס׳ ערכין [כה:] שיהא הבן במקום האב טפי מאחיו אלא מהך פירכא דפרכינן התם כלום יש יבום כו׳ דאמרי׳ נמי התם מה ראית לרבות את הבן

ולהוליא את האח מרבה אני את הבן שכן קם תחת אביו ליעדה כו' אדרבה מרבה אני את האח שכן קם תחת אחיו ליבום ומשני כלום יש יבום כו׳ שהרי לא מלינו כתוב בפירוש שיהא הבן קם תחת אביו טפי מאחיו אלא ליעדה שגם האח קם תחתיו ליבום ונמלא דהכא חדא והכא חדא הוא ושאר דברים שהבן קם תחת אביו טפי מאחיו כגון שדה אחוזה ועבד עברי במסכת קידושין [יו:] וקדימת הבן לאח בנחלה כולהו מייתינן להו מדין יעידה לחוד שכ׳ בפירוש שהבן קם תחת אביו ואי לא דמשנינן דאפי׳ לגבי יבום אין האח הם תחתיו כמו בנו דכלום יש יבום אלא במקום שאין בן לא הוה מצינן לרבויי בן שיקום תחת אביו לכלום טפי מאחיו דליהוי הכא חדא והכא חדא. ולקמיה פרכינן דבן ובת ואח כמו שסדורין בפרשה ליקדמו כולהו לאב שהרי כולם קרובים למת טפי מאביו שהם קמים תחתיו ליעידה וליבום אבל האב אינו קם תחתיו לכלום: מלמד שהאב קודם לבת. דהא אינה קמה תחת אביה לכלום

כבנו וכאחיו וסדר את הפסוקים כן איש כי ימות ובן אין לו ונתתם את נחלתו לשחרו וחם חין לו שחר ונתתם חת נחלתו לחחיו וחם חין לו אחים והעברתם את נחלתו לבתו ואם אין לו בת ונתתם את נחלתו לאחי אביו ואם אין אחין לאביו הקרוב אליו ממשפחתו וירש: בן ובת כי הדדי נינהו. כדכתיב ובן אין לו עיין עליוא נמלאת גם הבת פוטרת את האחין מן היבום אבל אבי המת אינו פוטר את אשת בנו מן היבום נמלאת הבת קמה תחת אביה טפי מאבי המת ואחי המת: **הודם לאחי האב.** של מת ולא לאחין משום דקרובים למת יותר מאביו שהרי קמים תחתיו ליבום אבל אביו אין קם תחתיו לכלום וסדר המקרא כך הוא ונתתם את נחלתו לאחיו ואם אין לו אחים ונתתם את נחלתו לשארו ואם אין לו שאר ונתתם את נחלתו לאחי אביו ואם אין אחים לאביו הקרוב אליו ממשפחתו וירש: ומשני אחי האב לא לריכי קראי. לא היה לריך לכתוב לבסוף שארו לקדם את אחי האב דסברת הות דקודם התב לתחיו שלו לירש תת בנו דתחי התב מכח מאן קאתו לירש את נכדם בן אחיהן פשיטא דמכח אבי המת שהוא אחיהם אתו והלכך למה לי קרא מאחר שכתוב למעלה שאחי האב

יורשין את נכדם תי איכא לתיתר דהיכא דקאי אב ירתי אחים של אב בתמיה הלכך לא נכתב שארו אלא לקדם אחיו של מת דלקדם אחי האב כבר שמעינן ליה ממאי דאמר ואם אין לו אחים ונחתם את נחלתו לאחי אביו הרי הוא כמי שכתב ואם אין לו אחים ונתתם את נחלתו לאביו ואם אין לו אב ונתתם את נחלתו לאחי אביו הלכך לא נכתב שארו אלא לחדש ולומר שיקדום לאחד מהני דכתב לעיל ומנו

ביון דלענין יבום בן ובת כי הדדי נינהו. וא״ת מנא לן דנת פוטרת מן היבום אי מדכתיב ובן אין לו עיין עליו הא אילטריך לאיתויי ממזר כדאמר בפ׳ שני דיבמות (דף כב: ושם ד״ה בן) א וי״ל דשקולין ויבאו שניהן ואע"ג דבפ׳ אלמנה לכ"ג (שם דף ע.) גבי וזרע אין (ג) לו דבת

כהן שניסת לישראל משמע דלא דרשינן מיניה תרתי דקאמר אין לי אלא זרעה זרע זרעה מנין ח"ל וזרע אין לה מ"מ אין לי אלא זרע כשר זרע פסול מנין ת"ל וזרע אין לה מ"מ ופריך והא אפיקתי׳ לורע זרעה היינו משום דקמרבי התם זרע פסול היינו זרע זרעה פסול דאילו זרע פסול תיפוק ליה דנבעלה לפסול לה ולהכי פריך שפיר דאי איצטריך קרא לורע זרעה כשר היכי תו יליף זרע זרעה פסול אי נמי יש לרבות בת שפוטרת מן היבום מלא ימחה פרט לזה שחין שמו מחוי דכי החי גוונח דריש ביבמות (כד.) אבל ממזר אילטריך ריבוי משום דבורע פסול אכתי הוי שמו מחוי וא"ת הא דתניא בפ"ק לקידושין (דף יו:) עבל עברי עובל את הבן ואינו עובד את הבת ואמאי נימא מדלענין יבוס בן ובת כי הדדי נינהו הכי נמי לענין עבד עברי כדאמרינן הכא לענין נחלה ומדכתיב ועבדך שם שנים דמשמע לך ולא ליורש לא נמעט אלא אח דוקא ואור"י משום דדרשינן ועבדך לך ולא לאחר כל שהוא

אחר לגבי בן ובת נמי לגבי בן כאחר דמיא לענין נחלה שהבן קודם לבת וכה"ג אמרי' בפרק אין מקדישין (ערכין דף כה:) גבי שדה אחווה דבת אינה מעמדת שדה לאביה משום דכי היכי דגבי נחלה בת לגבי בן כאחר דמיא לענין שדה אחוזה נמי כאחר דמיא:

ואי

במקום בת אתה מעביר נחלה מן האב. פרינ״ס מדלא כמינ ונתתם גבי בת כדכתיב בכולהו דהעברתם משמע לשון העברה שמעבירין נחלה ממקום הראוי לירש מן הדין למקום שאינו ראוי והשתא נושא ונותן מי הוא הקרוב שהיה ראוי להקריבו לבת ומוקי לה באב לפי שהמת יוצא יריכו ואין לך קרוב יותר ראוי ממנו ובדידיה מיסתבר לאוקומי אפי׳ שלא נכתב בפירוש אלא ע״י אחי האב דממילא והעברתם עליה קאי לדרוש ולקבוע בו מקום ואע"ג דאי לא כתיב והעברתם לא הייתי אומר שהאב קרוב אפי' מן האח שאינו קם תחת הבן לכלום מיהו השתא דכתיב והעברתם בבת משמע שמעבירים הנחלה ממקום הראוי מוקי לה באב:

ם לאי אתה מעביר נחלה (ו) ממקום האב במקום האחין. כלומר מדלא כתיב אלא והעברתם אחד אין לנו לעשות אלא העברה אחת ולא שתים ומכאן ואילך הקרוב קרוב קודם דהשתא דכתיב והעברתם משמע שהיה האב ראוי לקדום לבת כ"ש שראוי לקדום לאח שהבת קרובה מן האח שהיא יולאת יריכו של מת ועוד דאין יבום במקום בת לפיכך אין להעביר נחלה מן האב אלא במקום בת לחודה כיון דכתיב בבת העברה ולא במקום אחין:

ואימא אחי המת שהן בניו דלקדם אחי האב לא שדינן ליה דהא לא לריך כדפרישית ולקדם את בנו ואת בתו של מת לא אמרי׳ שהרי קרובים למת יותר מן האחין כדאמרן הלכך שדינן ליה אאחין של מת לקדם האב לבניו לירש את בנו דסד"א יקדמוהו הם שהרי קמים תחת אחיהן ליבום מה שאין כן באב: והא קראי לאו הכי כסיבי. דשארו לבסוף כתב אחר אחי האב והוה לן למימר דגזירת הכחוב הוא שאחי האב של מת קודמין לאביו: קראי שלא כסדרן כסיבי. דהא כסיבי אחי האב ואח"כ שאר אב ובעל כרחך אב קדים להו כדאמרן דהא מכח אב קאתו דלא דקדק הכתוב בסדרן משום דסמך אמאי דכתב הקרוב קרוב קודם ומעלמך תסדר אותם כפי קורבתן. ואם תאמר כיון דאין אנו הולכין אחר הסדר לשתוק קרא מיניה וליכתוב איש כי ימות ונחתם את נחלתו לקרוב אליו ממשפחתו וגו' איכא למימר דקרא לריכת טובת כדלקמן בפירקין (דף קטו.) ובן אין לו עיין עליו ואם אין לו בת עיין עליה וכן כולן: הכי גרסיטן **והאי תנא מייפי** לה מהכח. דהתב קודם לאחין: והעברת. משמע מעביר מקרוב זה שהוא קיים כדי לתת לוה והעברת מן האב כדי לתת לבת: במקום אחין. שאין למת בן ובת אלא אחין. ובסיפרי [פנחס כו ה] מסיים לה הכי ומנין שהאב יורש אמרת קל וחומר כו' : **אימא**. דהאי והעברת אאחין דקיימי קמן קאי וקאמר והעברת מן האחין לתת לבת הא אין בת אחין יורשין אותו ואכתי אב מכלן דירית מקמי אח (ב) ואי משום דדייקינן ואי אתה מעביר נחלה מן האב ואפי׳ במקום בת הך דיוקא לאו מוהעברת שמעינן לה דאדרבה מוהעברת איכא למידק אתה מעביר נחלה מן האב במקום הבת: בי אם כן. דלגלויי אתא האי והעברת דאחין ירתי במקום שאין בת לא ליכתוב והעברת דממילא שמעינן לה מדכתב ואם אין לו בת ונתתם את נחלתו לאחיו [במדבר כז] דהא להאי תנא קראי כסדרן כתיבי דהא לא דריש שארו לאב דנימא שלא כסדרן כתיבי:

תנא. דאמרינן לקמן: מייתי לה. דאביו של מת קודם לאחיו של מת: מהכא דתניא את זו דרש רי ישמעאל ברי יוסי. מוהעברתם דקא משני הכתוב (לכתוב והעברתם) בבת להכי דבמקום שיש בת אתה מעביר נחלה מן האב של מת ואי אתה מעביר נחלה וכו' ומקשי' מאי חזית דאמרת הכי אימא לצד אחר הכי במקום בת אתה מעביר נחלה מן אחיו של מת

התקסים היה המוקם. שדה אחרוה בידא דבן ומפיק ליה מידא דאח מה ראית לרבות את הבן ולהוציא את האח מרבה אני את הבן שכן קם תחת אביו ליעדה ולעבד עברי כדאמרינן במסכת קדושין עבד עברי עובד את הבן ואינו עובד את האח ומפיק לה התם מדרשא דקרא אדרבה מרבה אני את האח שקם תחת אחיו לייבום כלום יש ייבום אלא במקום שאין בן הא

רבינו גרשום (המשר) יש בן אין ייבום ותיפוק ליה דהכא תרי והכא חדא משום דעבד עברי מהא פירכא הוא דנפיק מכלום ועיקר תירוץ מלתייהו ליכא אלא מדמתרצי כלום יש יירוח אלא רמקוח שאיז ום אלא במקום שאין ואמטול הכי לא חשיב בן אלא חדא דהיינו דה ושדה אחוזה לא מצינן לאוקמה בידא דבן מצינן לאוקמה ביז דבן אלא משום דקא מתרץ ליה הכי: ומקשי ואמאי חזית דמוקמת שארו זה האב של מת קודם לאחי של מת וכדמהפכת קרא ואימא שארו זה האב וכדמוקמת שארו זה האב וכדמוקמת הכי מצינו לאוקמי מלמד שהאב קודם לבת דמהפכי לקרא הכי ואיש כי ימות ושאר אין לו ונתתם את נחלתו לבתו הא שאר יש נותנם את נחלתו לו ואוקמי׳ לקרא כי היכי דמקדמי׳ אביו של מת לאחין של מת ה"נ מקדמי׳ האב של מת לבתו של מת האב של מת לבתו של מת הואיל דלא כתבו כסדרן ויכול יהא קודם לבן של מת דאמרינן בהאי כדאמרי באידן ואמר ליה דאמר קרא הקרוב דכל הקרוב קודם . והבן קרוב למת מאביו של מת ואביו של מת מבת ומאחיו. ומשני הא ליכא ומאוזיו. ומשני זהא ליכא למימר דמקדמינן אב של מתמקמי בתו של מתמשום דכיוז דלעניז ייבום בז ובת . כי הדדי נינהו דכי כי החדר נינהו דכי היכי דהיכא דאית לה כן אינה זקוקה לייבום ה"נ אם אית לה בת אינה זקוקה לייבום ולענין נחלה נמי בן ובת . כי הדדי נינהו דלא מקדמי׳ אב מקמי בת כי היכי דלא אב מקמי בון כי ויכי ואם מקדמי גבי בן: והשתא דדרשת שארו זה האב ובעית לאקדומי מקמי אחין של מת ואימא לעולם אחין של מת האימא לעולם אחין של מת קודמין לאב והאי דאוקמת שארו זה האב להכי ללמד שהוא קודם לאחין שלו של אב עצמו והכי מוקמי' לקראי ואם אין לו בת ונתתם את נחלתו . לאחיו ואם אין לו אחים למת ונתתם את נחלתו למת ונחתם את נחלתו לשארו דהיינו אביו של מת ואם אין לו שאר ונתתם את נחלתו לאחיו של אביו ואם איז אחים לאביו ונתתם את אין אווים לאבין ומומה את נחלתו לקרוב אליו וגו' יכול יהא קודם האב לאחיו של מת ת"ל הקרוב לו ואחיו קרוב טפי מאביו שקם . תחתיו לייבום. והיכי מצינן . לאוקמי ולהקדים אביו לאחיו דמאי חזית דמהפכת לקראי הכי אפנינהו הכי.
ומשני משום אחי האב
במקום אב דוראי ראב קדים
במקום אב דוראי ראב קדים
דהיכי שבקי אב ולירש
אחי אב דאחיין מכח אב
אל ודאי למאי אתא קרא
לאקדומי לאחין של מת.

והא קראי לאו הכי כתיבי

דמקדמי׳ אביו של מתמקמי שאר קרובים דשארו אחר כולהו קרובים כתיב. ומשני

קראי שלא כסידרן כתיבי

והכי צריכי למיכתבינהו כדמוקמינא להו לעיל: והאי

ואי